

Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24548>

Özet

Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i, özellikle **okul öncesi e?itim** dönemindeki çocuklar?n dil geli?imini ve kelime haznesi düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir araçtır. Bu ölçek, M. Yurtsever tarafından 2002 yılında hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında, ana dil e?itim programları?n kelime da?arc??? üzerindeki etkisini de?erlendirmek üzere bir geli?tirme çalışması olarak ortaya konulmuştur. Ölçek, **lexical** yeterlili?i nicel olarak belirleyerek, e?itim müdahalelerinin etkinli?ini saptamada kritik bir rol oynamaktadır.

Geli?tirme aşamasında, ölçe?in temel amacı 5-6 yaş grubundaki çocuklar?n mevcut **kelime da?arc???** seviyelerini tespit etmek ve uygulanan e?itim programları?n bu geli?im üzerindeki katkıları bilimsel olarak analiz etmektir. Ölçek, çocuklar?n hem alıc? (receptive) hem de ifade edici (expressive) dil becerilerinin temelini oluşturan sözcük bilgisini standart bir formatta ölçmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Kelime da?arc???, dil geli?imi, okul öncesi, geli?im ölçe?i, ana dil e?itimi, psikometrik de?erlendirme.

Yazarlar

M. Yurtsever.

Amaç

Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amacı, 5-6 yaş aralığındaki çocuklar?n **kelime da?arc???** düzeylerini standardize edilmiş bir yöntemle ölçmektir. Bu ölçüm, çocuklar?n dil yeterliliklerinin yaş normlarına göre nerede olduğunu belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek, aynı zamanda bir yüksek lisans tezi bağlamında geli?tirildi?i için, spesifik olarak uygulanan ana dil e?itim programları?n çocuklar?n kelime haznesini ne ölçüde arttırdığını veya etkiledi?ini tespit etmeye yönelik bir deneysel amaç da taşımaktadır. Bu sayede, e?itim bilimleri alanında kullanılan müfredat ve yöntemlerin etkinli?i hakkında ampirik veriler sunulmuştur.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü temel **psikolojik yapı**, bireyin sahip oldu?u sözcük ve kavram bilgisinin toplamı olan **kelime da?arc???d**'dir. Bu yapı genellikle iki ana bileşen altında incelenir: alıc? (anlama) kelime da?arc??? ve ifade edici (kullanma) kelime da?arc???. Erken çocukluk döneminde bu yapı, bilişsel geli?im ve sosyal etkileşim için hayati önem taşır.

Ölçek, çocuklar?n çevrelerindeki nesnelere, eylemleri ve soyut kavramlar? ne kadar do?ru tan?d???n? ve adland?rd???n? tespit etmeye odaklan?r. Ölçe?in maddeleri, genellikle 5-6 ya? grubunun maruz kald??? ve ö?renmesi beklenen temel kelime kategorilerini (örne?in, hayvanlar, yiyecekler, duygular, fiiller, s?fatlar) kapsamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirildi?i kaynakta (Yüksek Lisans Tezi), ölçe?e ili?kin spesifik **geçerlik** (validity) çal???malar? hakk?nda detayl? bilgi bulunmamaktad?r. Akademik bir tez çal???mas? kapsam?nda geli?tirilen araçlar?n geçerlik analizlerinin (içerik geçerli?i, yap? geçerli?i, ölçüt ba???ml? geçerlik gibi) yap?lm?? olmas? beklenir, ancak bu veriler kamuya aç?k kaynakta raporlanmam??t?r.

Geçerlik çal???malar?n?n eksikli?i nedeniyle, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i **kelime da?arc???** yap?s?n? ne kadar do?ru temsil etti?i konusunda ek **psikometrik** ara?t?rmalara ihtiyaç duyulmaktadır. İçerik geçerli?inin, uzman görü?leri al?narak sa?lanm?? olmas? muhtemeldir, zira ölçek okul öncesi e?itim programlar?na dayan?larak geli?tirilmittir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte, Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i'nin **güvenirlik** (reliability) katsay?lar?na veya yöntemlerine (test-tekrar test, iç tutarl?l?k, e?de?er formlar) dair herhangi bir veri sunulmam??t?r.

Standart bir **psikometrik** araç olarak, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı uygulay?c?lar tarafından uyguland???nda tutarl? sonuçlar vermesi kritik öneme sahiptir. Güvenirlik de?erlerinin (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) tezin orijinal metninde yer almas? olas? olsa da, eri?ilen özet bilgilerde bu detaylara yer verilmemiştir. Bu nedenle, ölçe?in mevcut haliyle tutarl?l?k düzeyi hakkında yorum yapmak mümkün de?ildir.

Faktör Analizi

Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel yap?s?n?n tek boyutlu (unidimensional) bir **kelime da?arc???** yetene?ini mi, yoksa farklı faktörleri (örne?in, adland?rma, anlama, kelime kategorileri) mi ölçtü?ünü belirlemek için uygulanan faktör analizi sonuçlar? mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

E?er ölçek, kelime da?arc???n?n farklı alt boyutlar?n? (örne?in, isimler, fiiller, s?fatlar) ayr???rarak ölçüyorsa, aç?mlay?c? (Exploratory Factor Analysis) veya do?rulamay?c? (Confirmatory Factor Analysis) analizlerin yap?lmas? gereklidir. Ölçe?in genel ad? ve amac?na bak?ld???nda, tek bir toplam puan üzerinden de?erlendirme yap?ld??? varsay?labilir, ancak bu durumun teyidi için ileri düzey **psikometrik** analiz sonuçlar?na ihtiyaç vard?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental/Thesis-based Scale)

Format: Kaynakta belirtilmemi?tir. Genellikle resimli uyarılar veya sözlü yan?t gerektiren bireysel uygulama format?nda olmas? muhtemeldir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul öncesi dönem çocuklar?.

Age Group: 5-6 ya?.

Population Details: Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsam?nda ?stanbul'daki okullarda uygulanm?? bir örneklem.

Test Methodology: Ana dil e?itim programları'nın etkisini ölçmeye yönelik deneysel veya yarı deneysel bir ara?tırma tasarımı içinde kullanılm??tır. Uygulama, büyük ihtimalle birebir (one-on-one) de?erlendirme ?eklinde gerçekte?irilmemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Lexical gelişim, erken çocukluk, dil de?erlendirme, 5-6 ya?, Marmara Üniversitesi, yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücretler ve Test Y?li?

Ölçek, bir yüksek lisans tezi (Yurtsever, 2002) kapsam?nda geli?tirildi?i için, ticari bir ücretlendirme veya standart bir yayın izni prosedürüne tabi de?ildir. Kullanım? genellikle akademik ara?tırmalarla sınırlı olabilir ve kullanmadan önce tez sahibinden veya ilgili üniversiteden izin alınması gerekebilir.

Ölçeğin geli?tirilme ve uygulama y?li? **2002**'dir.

Kaynaklar

Yurtsever, M. (2002). *Be?-alt? ya? çocuklar?n kelime da?arc??? geli?imine ana dil e?itim programlar?n?n etkisi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kelime Da?arc??? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, orijinal kaynakta veya eri?ilen özet verilerde sunulmam???t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM